

VISIETEKST OUDERBETROKKENHEID

Onderzoeksgroep 'ouderbetrokkenheid' in de leergemeenschap van coördinatoren
Penhouder Vincent Vandevyvere

VOORAF

In deze tekst gebruiken we onze eigen definities en begrippen.

In een FOPEM-school zijn leerkrachten 'begeleiders' en is de directie een 'coördinator'.

Een oudercontact noemen we liever een 'oudergesprek'.

COÖPERATIEF

OUDERBETROKKENHEID OUDERPARTICIPATIE

1 Inleiding

Samen school maken, doen we met alle betrokken partijen. We werken coöperatief op verschillende niveaus: in de klas, op de school en in het bestuur. Ook ouders zijn sterk betrokken bij de school. Ze helpen actief meewerken en meedenken. In deze tekst wordt de visie van FOPEM op ouderbetrokkenheid verder toegelicht. Een onderzoeksgroep van coördinatoren verzamelde hiervoor verschillende bronnen en probeert die hieronder bij elkaar te brengen.

2 Twee begrippen

Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie worden vaak nog door elkaar gebruikt. We bedoelen er twee verschillende zaken mee. Betrokkenheid blijft 'beperkt' tot het niveau van het eigen kind. Dan hebben we het bijvoorbeeld over ondersteunen bij huiswerk of het bijwonen van oudergesprekken. Ouderparticipatie gaat een stap verder. Hier komt het perspectief van de klas en de school in beeld. Zijn ouders actief in een werkgroep? Kennen ze de schoolvisie? Hoe wordt rekening gehouden met hun mening?

Ouderbetrokkenheid is emotioneler dan participatie omdat het over je eigen kind gaat. Op die manier is het misschien wel sterker of gevoeliger dan ouderparticipatie. Anders gezegd: je bent betrokken met je hart en je participeert met je handen. Ze hangen op die manier ook samen: via de betrokkenheid op kindniveau, maak je ook contact met de klas en de school en word je 'automatisch' ook uitgedaagd om te participeren.

ENGAGEMENT

CULTUURBESCHOUWING

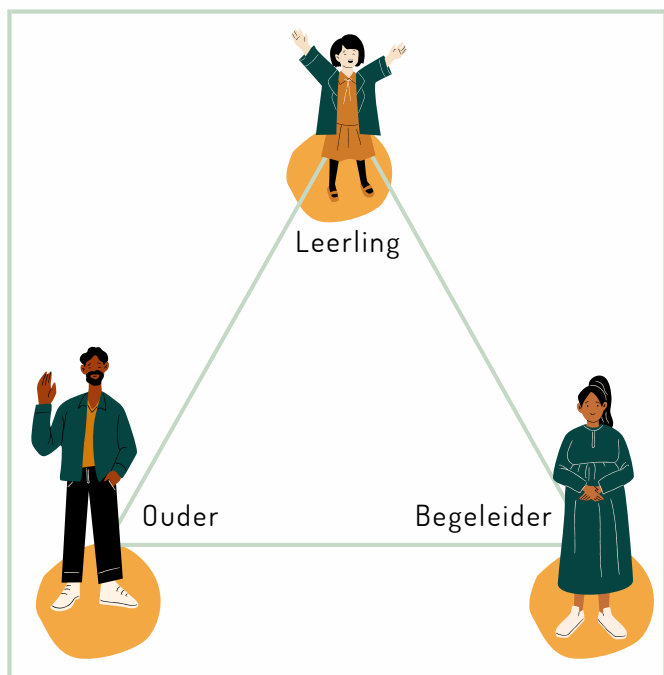
IDEALE PARTNER

ZORG DRAGEN

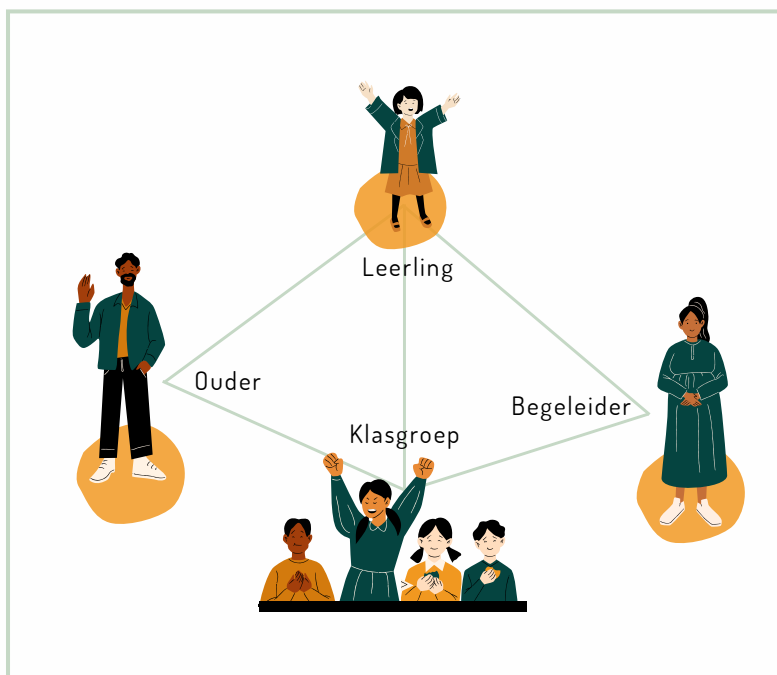
Die samenhang is echter geen vereiste en kan bij iedereen verschillen. Beiden lopen ook naast elkaar. Er is geen volgorde of voorkeur. Elke vorm van participatie is participatie. Elk engagement is even sterk en elke ouder is betrokken. Voor de ene ouder betekent dat een actieve rol als bestuurslid. Voor een andere ouder betekent dat het meegeven van een gevulde brooddoos. Elk kind en elke ouder verschillen. Via de kaart en het kompas van het cahier cultuurbeschouwing (Otte, 2019) kijken we met respect naar verschillen en gelijkenissen. We kunnen participatie niet opleggen, wel mogelijk maken

Ouders de kans geven om actief mee te werken is een evidentie. We vertrekken vanuit de dynamische driehoek (Van Mulligen et al., 2001): kind, ouder en school. Het team staat er niet alleen voor. In deze driehoek staat het kind centraal en ouders en school ondersteunen het kind vanuit verschillende hoeken. Het kind 'rust' als het ware op de begeleider en de ouders (Van Mulligen et al., 2001). Ouders zijn het dichtst betrokken bij de ontwikkeling van hun kind en de ideale partner om klas- en schoolwerking mee in te vullen. Betrokken ouders zijn gemotiveerde ouders en zorgen voor gemotiveerde leerlingen en dat leidt tot betere leerresultaten. We hebben er dus alle baat bij om in te zetten op een positieve relatie en een schoolcultuur waar iedereen zich gehoord en begrepen voelt.

In het schema hieronder hebben we voor de volledigheid nog een tweede afbeelding geplaatst. In een coöperatieve klas is elke leerling deel van de groep. Als kind word je ook ondersteund of gedragen door je klasgenoten. Een respectvol en veilig klasklimaat stimuleert dat zorgdragen voor elkaar. Het wordt ook formeel 'geleerd' in rondes en klasraden, in projectwerk of op bosklas.

Dynamische driehoek volgens Van Mulligen et al.

Herwerkte dynamische driehoek volgens FOPEM

**IN EEN COÖPERATIEVE KLAS IS ELKE LEERLING DEEL VAN DE GROEP.
ALS KIND WORD JE ONDERSTEUND EN GEDRAGEN DOOR JE KLASGENOTEN.**

3 Voedingsbodem

Ouderbetrokkenheid en participatie zijn geen aparte hoofdstukken in ons schoolwerkplan. Het zijn veruiterlijkingen van wat we sowieso al doen en belangrijk vinden. Participatie zegt iets over onze missie en visie en hoe we naar leerlingen en mensen kijken. En dus ook hoe we naar de samenleving kijken. Het toont hoe we met elkaar willen omgaan en hoe coöperatief werk er kan en moet uitzien.

RESPECT
VOLWAARDIG

Willen we met ouders een kwaliteitsvolle relatie aangaan, dan is wederzijds respect een belangrijke basisvoorwaarde. Ouders zijn volwaardige partners en hebben een mening die er echt toe doet. Ze vragen en krijgen inspraak én ze vragen en krijgen verantwoordelijkheid. We vragen niet enkel hun mening, we waarderen ook hun actieve inzet.

OPEN KLIMAAT
VERBONDENHEID

Als samenwerken in een veilig en open klimaat kan gebeuren, dan zien we kind, team en ouders letterlijk groeien. Zich verbonden en gewaardeerd voelen, is volgens de zelfdeterminatietheorie (Deci & Ryan, 2002) één van de drie psychologische basisbehoeftes. Samen met autonomie en competentiegevoel bevorderen we op die manier de intrinsieke motivatie. Verbondenheid gaat over de behoefte om ergens bij te horen: je geliefd, verzorgd en gesteund voelen. Een plek waar samenhangbaarheid voelbaar is. (Vansteenkiste et al., 2009) Dat geldt voor kinderen heel zeker, maar dus ook voor ouders die we enthousiast willen maken voor onze coöperatieve werking.

MOTIVATIE

4 Inspraak en verantwoordelijkheid

FOPEM koppelt inspraak heel bewust aan verantwoordelijkheid, ze kunnen niet los van elkaar gezien worden. We zien school als een ideale oefenplaats voor democratie, een mini-maatschappij op zich. We creëren een forum waar elke stem telt, maar zijn waakzaam voor criticasters die commentaar geven zonder alternatief. Democratie veronderstelt een constructieve houding die meedenken stimuleert. We zoeken samen naar de meest passende manier om van onze school een nog betere school te maken. Het gaat niet over wie gelijk heeft, maar over de inhoud of het argument dat op dat moment het meest helpend is. Je wordt op verschillende manieren uitgedaagd om mee in de arena te staan. De definitie van participeren is niet voor niets, 'invloed uitoefenen op het reilen en zeilen van de school'. Het gaat over beïnvloeden en laten beïnvloeden. (Dinter, 2001) Over geven en nemen en samen blijven zoeken. Democratie verloopt niet via vertegenwoordigers die mijn stem verdedigen. Participatief onderwijs wil alle leerlingen en ouders betrekken bij het begrijpen en vormgeven van de omgeving waarin zij leren.

Deze cultuur is diep ingebed maar ook concreet zichtbaar in de taal en de instrumenten die we gebruiken. We spreken bijvoorbeeld niet over 'mijn' school of 'mijn' klas maar over 'onze' kinderen en 'onze' visie. Op een oudergesprek denken we samen na over wat er 'voor de leerling nu helpend of nodig kan zijn'. Een oudergesprek is geen éénrichtingsverkeer waar de begeleider de ouders van één of ander hoeft te overtuigen. Een bestuursvergadering is geen monoloog van de coördinator, eerder een lerend netwerk waar teamleden en ouders in dialoog samenwerken en als groep beslissingen nemen.

Participatie is rekening houden met iedereen. We proberen alle ouders te horen. Ook de stem van de 'minderheid' krijgt bewust aandacht. Sterke besturen of teams hebben aandacht voor andere of afwijkende opvattingen en laten alle standpunten volledig aan bod komen. Niet enkel de luide roepers of de extraverte types krijgen het woord (Deep Democracy - Kramer, 2014).

RESPECT
VOLWAARDIG

OPEN KLIMAAT
VERBONDENHEID

MOTIVATIE

4 Inspraak en verantwoordelijkheid

FOPEM koppelt inspraak heel bewust aan verantwoordelijkheid, ze kunnen niet los van elkaar gezien worden. We zien school als een ideale oefenplaats voor democratie, een mini-maatschappij op zich. We creëren een forum waar elke stem telt, maar zijn waakzaam voor criticasters die commentaar geven zonder alternatief. Democratie veronderstelt een constructieve houding die meedenken stimuleert. We zoeken samen naar de meest passende manier om van onze school een nog betere school te maken. Het gaat niet over wie gelijk heeft, maar over de inhoud of het argument dat op dat moment het meest helpend is. Je wordt op verschillende manieren uitgedaagd om mee in de arena te staan. De definitie van participeren is niet voor niets, 'invloed uitoefenen op het reilen en zeilen van de school'. Het gaat over beïnvloeden en laten beïnvloeden. (Dinter, 2001) Over geven en nemen en samen blijven zoeken. Democratie verloopt niet via vertegenwoordigers die mijn stem verdedigen. Participatief onderwijs wil alle leerlingen en ouders betrekken bij het begrijpen en vormgeven van de omgeving waarin zij leren.

Deze cultuur is diep ingebed maar ook concreet zichtbaar in de taal en de instrumenten die we gebruiken. We spreken bijvoorbeeld niet over 'mijn' school of 'mijn' klas maar over 'onze' kinderen en 'onze' visie. Op een oudergesprek denken we samen na over wat er 'voor de leerling nu helpend of nodig kan zijn'. Een oudergesprek is geen éénrichtingsverkeer waar de begeleider de ouders van één of ander hoeft te overtuigen. Een bestuursvergadering is geen monoloog van de coördinator, eerder een lerend netwerk waar teamleden en ouders in dialoog samenwerken en als groep beslissingen nemen.

Participatie is rekening houden met iedereen. We proberen alle ouders te horen. Ook de stem van de 'minderheid' krijgt bewust aandacht. Sterke besturen of teams hebben aandacht voor andere of afwijkende opvattingen en laten alle standpunten volledig aan bod komen. Niet enkel de luide roepers of de extraverte types krijgen het woord (Deep Democracy - Kramer, 2014).

INSPRAAK
VERANTWOORDELIJKHEID

OEFENPLAATS
DEMOCRATIE

CONSTRUCTIEVE
HOUDING

BEÏNVLOEDEN
LATEN BEÏNVLOEDEN

WAT WE TAAL GEVEN

DIALOOG

IEDEREEN HOREN

5 Echtheid en empathie

Om echte participatie mogelijk te maken, zijn onderliggend nog meer waarden en normen van belang. We benoemen hier achtereenvolgens echtheid en empathie.

Wie in vertrouwen wil samenwerken moet erop kunnen rekenen dat alles eerlijk en oprecht gebeurt. Echtheid is weten wat er in je omgaat én dat kunnen uitdrukken als je dat wil. (De Meyer & Heyerick, 2017) Op een 'gezonde' school zijn er geen verborgen agenda's. Een roddel is een kritiek die zijn weg niet vindt. We kiezen voor open communicatie en daar is geen plaats voor defensief gedrag of blinde hiërarchie.

Gelijkwaardigheid neemt afstand van het ego en het eigen gelijk. Dialoog vraagt inleving en empathie. Dat veronderstelt echt luisteren en oprechte interesse. We gaan doorvragen om echt te begrijpen. We spiegelen en leren in de ander onszelf kennen. Waarin we gelijken en waarin we verschillen. Wat bedoel je precies? Welke behoefte hoor ik? Ik wil graag weten waarom je dit zegt? Tegelijk is er plaats voor mijn mening, wens of droom. We brengen alle ideeën bij elkaar want samen weten we meer dan alleen. Oordelen hoeft niet, overtuigen evenmin. Als we elkaars ideeën en wensen kennen, gaat het afstemmen als vanzelf. Ik kan dan aandacht schenken aan de waarde van de ander zonder mijn eigenwaarde te vergeten.

6 Veranderbaarheid en vertrouwen

In dat niet oordelen, schuilt het geloof in veranderbaarheid. Wie het overtuigen achterwege laat, staat open voor nieuwe inzichten en denkt groeigericht. Wat heb ik hier te leren? Wat weet ik zelf nog niet en straks misschien wel? Met ouders samen school maken, ligt vooraf niet vast. We creëren een dynamische vrijplaats voor creativiteit en flexibiliteit. (Dinter, 2001) We onderschrijven de pedagogie van het worden. Net zoals de ontwikkeling van kinderen zichzelf steeds vernieuwt, is ook ouderparticipatie een blijvend zoeken. Ingebed in zijn context houdt het rekening met mensen en middelen, tijd en ruimte.

Geloof in veranderbaarheid betekent onrechtstreeks ook een les in bescheidenheid. We hebben niet alles onder controle, onze invloed is beperkt. Als we ons verbonden voelen met het geheel en afstand nemen van ons ego, dan groeit het vertrouwen in het collectief. Door het te delen met anderen, wordt het perspectief ook breder en de opportuniteiten groter. En dan nog kan het mislukken of nog eventjes onopgelost blijven. Fouten maken mag, de twijfel toelaten ook. We blijven wel in verbinding en kijken met vertrouwen vooruit.

Vertrouwen is de voedingsbodem die samenwerking mogelijk maakt. Elkaar durven aanspreken en oprechte feedback geven is noodzakelijk als je echt resultaten wil bereiken. En dat kan enkel als er onderling vertrouwen is en mensen zich eerlijk en kwetsbaar durven opstellen (Lencioni, 2012).

ECHTHEID
EMPATHIE

EERLIJK

INLEVING

NIET OORDELEN OF
OVERTUIGEN

VERANDERBAARHEID

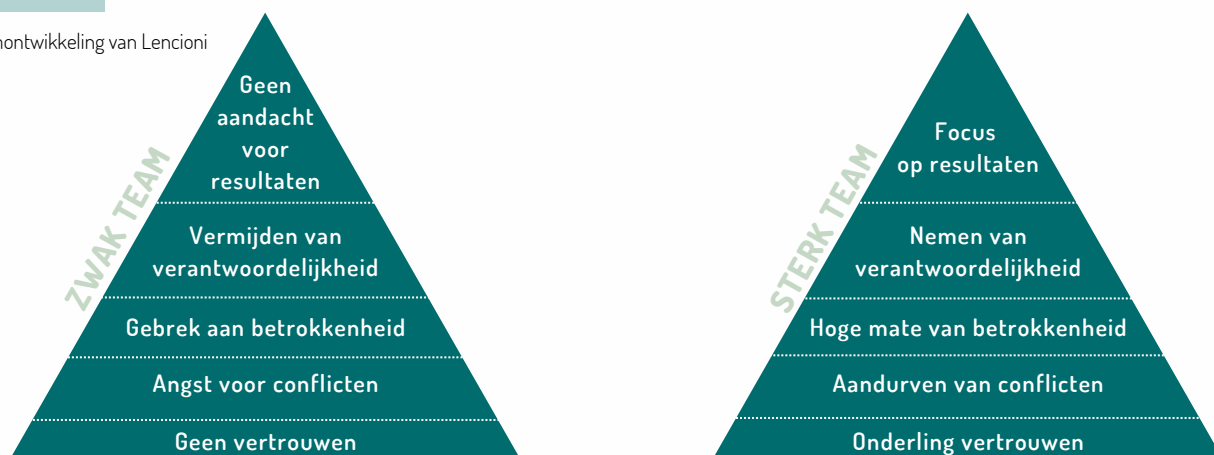
DYNAMISCH
CREATIEF
FLEXIBEL

CONTEXT

BESCHEIDENHEID

VERTROUWEN

Piramide voor teamontwikkeling van Lencioni

7 Cultuur en structuur

STRUCTUREREN

De meeste zaken die we hierboven benoemen, passen bij de cultuur van een school. Het zijn de normen en waarden die we hanteren, de assumpties die leven. Vaak zijn die onzichtbaar of abstract. Ook de communicatievaardigheden die we hierboven hebben aangestipt, sluiten vooral aan bij het informele leren en zeggen iets meer over de missie en visie van onze school. Het expliciteert hoe we democratie in al zijn complexiteit op school willen oefenen en hoe we een bijdrage leveren aan een sociale en rechtvaardige samenleving.

INFORMEEL VERSUS
FORMEELAFSPRAKEN
RITUELEN

Die cultuur alleen volstaat niet. We hebben ook formele afspraken of rituelen nodig. Vaste structuren die participatie mogelijk moeten maken. Het kan niet enkel afhangen van mensen en hun goede bedoelingen. We moeten blijvende kaders aanreiken zodat ouderbetrokkenheid een permanent deel van onze werking wordt.

PERMANENT

ROLLEN EN
PROCEDURES
BEVOEGDHEDEN

We spreken daarom over rollen en procedures. De taken moeten duidelijk zijn en de beslissingsbevoegdheid per rol of functie helder uitgeschreven. Een school met een sterk beleidsvoerend vermogen, heeft zicht op de communicatiestromen. Het is voor alle stakeholders duidelijk wat we waar en hoe bespreken en hoe de school tot democratische beslissingen komt.

Hieronder lichten we dit verder toe via het participatiehuis en de verschillende soorten besluitvorming.

8 Participatiehuis

Eerder in de tekst hebben we inspraak aan verantwoordelijkheid gekoppeld. Ook het verschil tussen ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie werd hierboven al uitgelegd. In het participatiehuis wordt dit onderscheid verder in concrete niveaus opgedeeld. Dit handig model werd ontwikkeld door de drie ouderkoepels (GO! ouders, KOOGO en VCOV). Je herkent onderaan ook de waarden die als basis dienen om democratie mogelijk te maken. Links benoemen ze de verschillende relatieniveaus van de ouder. Ouders voelen zich betrokken op kindniveau, klasniveau en schoolniveau. Het huis is verder opgedeeld in vijf kolommen die een werkwoord als titel krijgen. Hoe verder je opschuift naar rechts, hoe groter of actiever de inbreng van de ouder wordt. Het huis is een matrix waarin je elke vorm van ouderbetrokkenheid op je school concreet kan benoemen. We illustreren aan de hand van drie voorbeelden hoe dit huis richting en taal kan geven aan jullie beleid op samen school maken.

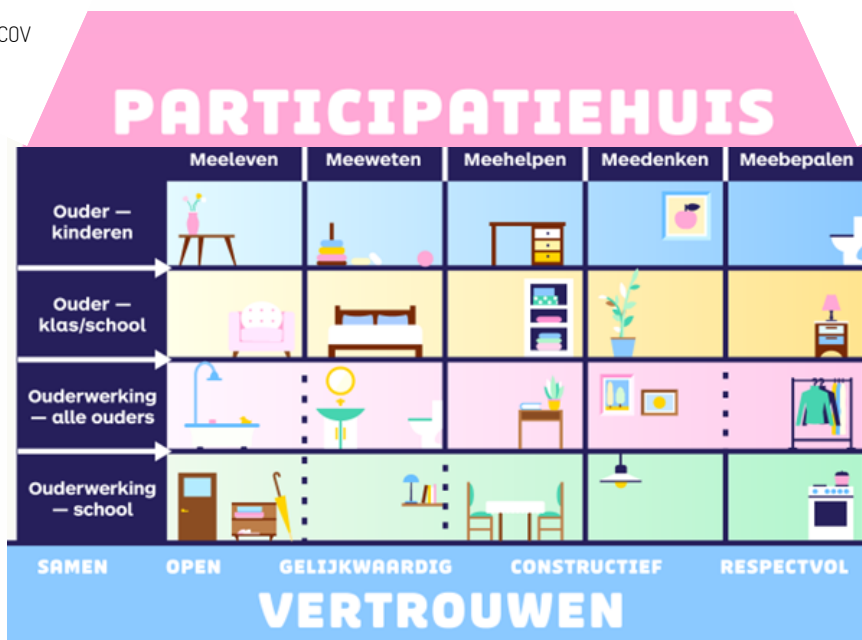
COMMUNICATIESTROMEN

NIVEAUS VAN INBRENG

RELATIENIVEAUS

MATRIX

Participatiehuis volgens GO! ouders, KOOGO en VCOV

Als ouder lees ik elke vrijdag de klasblog van mijn kind. Op die manier kom ik iets meer te weten over het project 'sterren'. De begeleider geeft info mee over de geplande uitstap naar de sterrenwacht vrijdag.

OUDER - KLAS/SCHOOL
MEEWETEN

Samen met de klasbegeleider en de ondersteuner zitten we maandelijks samen om het functioneren van mijn dochter te bespreken. Er zijn wat extra zorgen en het is goed om duidelijk af te stemmen welke ondersteuning er nu het meest passend is. We hebben op het laatste MDO beslist om het huiswerk tijdelijk weg te laten om de stress rond leren wat te ontmijnen.

OUDER - KIND
MEEBEPALEN

De school bestaat binnenkort 20 jaar. Aan de verschillende werkgroepen wordt gevraagd of er ideeën of wensen zijn voor dit verjaardagsfeest. Met de werkgroep financiën zoeken we uit hoeveel geld we kunnen parkeren om van dit feestjaar een onvergetelijk moment te maken.

OUDERWERKING -
SCHOOL
MEEBEPALEN

NIET ALLES SAMEN BESLISSEN

Je merkt dat elke vorm van participatie zijn waarde heeft. Afhankelijk van de context (de relatie enerzijds en het niveau van inbreng anderzijds) kies je voor meer of minder participatie. Democratie betekent niet dat iedereen het over alles eens moet zijn. Of dat elke beslissing unaniem door alle betrokken partijen genomen moet worden. Soms is het voldoende om ouders te informeren. Op andere momenten is het zinvoller om hen echt te bevragen. In nog een ander geval, nemen ouders ook effectief verantwoordelijkheid op om mee te beslissen.

Een werkgroep denkt na over het al dan niet behouden van het maken van een geschenkje voor moeder en vaderdag. De brainstorm kwam tot stand omdat er reeds vele jaren elk jaar opnieuw kindjes waren in de klas die het heel moeilijk hadden met de activiteiten die gedaan werden in de klas rond dit feest. Het 'klassiek' gezin is niet langer het enige passende model. De werkgroep verzamelde casussen en liet deze in korte verhaaltjes inspreken door kinderen. Op de AV kregen de ouders de kans om in groepjes van zes personen na te denken over dit onderwerp en tot een voorstel te komen van hoe het misschien anders of beter zou kunnen. Vanuit het bestuur kwam plots de opmerking dat het gesprek nutteloos en zinloos was omdat zulke zaken niet moeten besproken worden met ouders. Dergelijke beslissingen moeten door de kinderen worden beslist en ouders moeten zich neerleggen bij de beslissing van de kinderen. 'Het moet vanuit de kinderen komen' ligt volledig in de lijn van de visie van Freinet en wat wij nu deden was dat niet... De coördinator opperde dat de begeleiders het heel belangrijk vonden ook de stem van de ouders hierin te horen om hen niet te kwetsen en om hen ook te betrekken in het tot stand komen van een eventueel nieuw idee. Dat ook de ouderbetrokkenheid in de visie van Freinet ligt. De discussie kreeg een beetje een nieuwe wending en uiteindelijk werd besloten om hiermee eerst naar de kinderen te gaan en de ouders de beslissing later mee te delen.

OPDRACHT

Bekijk deze casus en zet het op de juiste plaats in het participatiehuis. Wie is hier betrokken? Op welk niveau wordt er beslist? Is het kader voor iedereen duidelijk? Merk je opportuniteiten die deze school nog niet onderzocht? Hoe zou jij op jouw school met deze vraag omgaan?

9 Pedagogische bevoegdheid

Als het voor alle betrokken partijen helder is in welke 'kamer' van het huis men zich bevindt, voorkomen we ruis of wrevel. Dan is de weg van een vraag helder en is het beslissingskader duidelijk.

Zeker over pedagogische thema's zijn concrete afspraken nodig. Het team is en blijft verantwoordelijk voor het onderwijskundig beleid. Alle beslissingen van pedagogische of didactische aard, worden door de begeleiders genomen. Dat neemt niet weg dat ouders niet meedenken of helpen. Ze worden op zijn minst grondig geïnformeerd. Ze onderschrijven het pedagogisch concept en weten hoe dat concreet in de klas vorm krijgt. De teamleden zijn transparant over hun werking en stellen zich leerbaar op. Feedback van ouders wordt met open armen ontvangen. Ouders voelen dat hun bezorgdheden en suggesties effectief gebruikt worden. Tegelijk weten ouders dat zij over het lesgeven zelf geen beslissingen nemen en de professionaliteit van het team willen waarderen.

Dat de relatie ouders-team soms spanningen geeft, is helemaal niet vreemd. Het kind dat centraal staat (dynamische driehoek) is de verantwoordelijkheid van de ouder én van de begeleider. We komen dikwijls op elkaars terrein waardoor er rolverwarring kan ontstaan. In de klas heeft de begeleider de autoriteit en neemt de meeste beslissingen. Hij is in overleg met kinderen en ouders gelijkwaardig, maar niet evenwaardig. Vanuit zijn verantwoordelijkheid als begeleider, stippelt hij de klaswerking en de regels uit (Dinter, 2001). Ouders zijn vanuit hun betrokkenheid wel nieuwsgierig en bezorgd en willen zich begrepen en gehoord voelen. De begeleider kan motiveren waarom hij de dingen doet die hij doet. Hij capteert gevoeligheden en houdt rekening met de feedback die hij van ouders krijgt.

10 Soorten besluiten

De 'kamers' van meebeslissen zijn vaak de moeilijkste. Vooral daar zijn gelijkwaardigheid en open, respectvolle communicatie heel belangrijk. Een formeel kader kan ook zeker helpend zijn. In die context benoemen we de verschillende soorten besluitvorming. (Vanhoof & Van Petegem, 2019). In een coöperatief bestuur of een teamvergadering kunnen we verschillende manieren gebruiken om tot een beslissing te komen. Ook in overleg met ouders is kennis van de verschillende gradaties, een grote meerwaarde. Hoe hoger in de lijst hoe meer aanvaarding van het team of ouders aan de beslissing gekoppeld wordt.

- **Consensus:** Iedereen is het eens en iedereen ondersteunt de beslissing
- **Sociocratische besluitvorming:** Als niemand een bezwaar heeft
- **Democratische besluitvorming:** De meeste stemmen bepalen
- **Besluitvorming door vertegenwoordigers:** Afgevaardigde neemt beslissing
- **Autocratische besluitvorming met communicatie na overleg:** Eén iemand kiest na raadpleging van anderen
- **Autocratische besluitvorming met communicatie:** Eén iemand kiest en legt uit waarom en hoe
- **Autocratische besluitvorming zonder communicatie:** Eén iemand kiest
- **Geen besluit:** Chaos doet zijn werk

DUIDELIJKE
AFSPRAKEN

TRANSPARANT

PROFESSIONALITEIT
TEAM

OUDERS EN
KLASWERKING

SOORTEN BESLUITEN

Eerder ontwikkelde FOPEM al een bruikbare invulmatrix 'Zo werkt inspraak op onze school'. Je kan die onderaan deze tekst bij materialen terugvinden. Daar worden gelijkaardige niveaus en relaties in kaart gebracht. Je wordt uitgedaagd om helder te krijgen waar welke beslissing op de school genomen wordt.

Welk besluitvormingsproces je ook kiest, het blijft cruciaal om de reflex te ontwikkelen om de mensen met expertise en de mensen met een belang te betrekken bij het besluitvormingsproces.

FOPEM probeert op die manier echt werk te maken van coöperatief besturen. En dat is ook concreet in de feiten zichtbaar. In tegenstelling tot andere scholen geldt de verplichting tot oprichting van een schoolraad niet voor FOPEM-scholen omdat onze schoolbesturen voor minstens twee derden bestaan uit rechtstreeks verkozen vertegenwoordigers van personeel en ouders en er een evenwicht is tussen deze vertegenwoordigers doordat ze evenveel stemmen hebben.

11 Besluit

Deze visie op ouderbetrokkenheid hebben we uitgebreid besproken en makkelijk kunnen koppelen aan de coöperatieve werking die eigen is aan FOPEM. Participatie zit verweven in de volledige werking.

De relatie leerling-begeleider verschilt niet van de relatie begeleider-ouder of coördinator-begeleider. Vanuit de gelijkwaardigheid proberen we met iedereen samen de beste school vorm te geven. Ook de P van Pluralisme (en Participatie) bevestigt deze aanpak. Ieders mening telt, elke overtuiging mag er zijn. We beschouwen wat komt en leren vanuit een natuurlijke nieuwsgierigheid. Als mens zijn we vele identiteiten samen en worden we gevormd in relatie tot de ander. Ook ouders hebben ons veel te leren. Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie gaan over beïnvloeden en beïnvloed (willen) worden. We denken en handelen vanuit vertrouwen en verbinding. Samen school maken is ook en vooral een kans om samen verder te ontwikkelen.

COÖPERATIE

FOPEM

PLURALISME

SAMEN GROEIEN

12 Bronnen

- Van Mulligen, W., Gieles, P., Nieuwenbroek, A. (2001). De dynamische driehoek: ouders-kind-school. Tussen thuis en school: over contextuele leerlingenbegeleiding. Acco, Leuven.
- De Freinetbeweging, De Meyer Armand, Heyerick Luc ea (2016). Samen school maken: Coöperatie in het freinetonderwijs. De Reeks, deel 14.
- Vansteenkiste, M., Soenens, B., Sierens, E., Luyckx, K., & Lens, W. (2009). Motivational Profiles From a Self-Determination Perspective: The Quality of Motivation Matters. *Journal of Educational Psychology*, 101(3), 671-688.
- Dinter, F. van. (2001). Het gat in de muur: over preventie in het basisonderwijs. Garant, Leuven.
- Otte, P. (2018). Wegwijzer Cultuurbeschouwing. Garant, Leuven.
- Kramer, J. (2014). Deep Democracy: De wijsheid van de minderheid. Zaltbommel: Thema.
- Lencioni, P. (2012). De vijf frustraties van teamwork, hoe je ervoor zorgt dat het samenwerken leuk blijft. Atlas Contact.
- Laloux, F. (2015). Reinventing Organizations, Dé moderne managementklassieker. Lannoo, Tielt.

13 Materiaal

Kennisclip ouderparticipatie

Invulmatrix 'Zo werkt inspraak op onze school'

Organisatiemodel Klimop